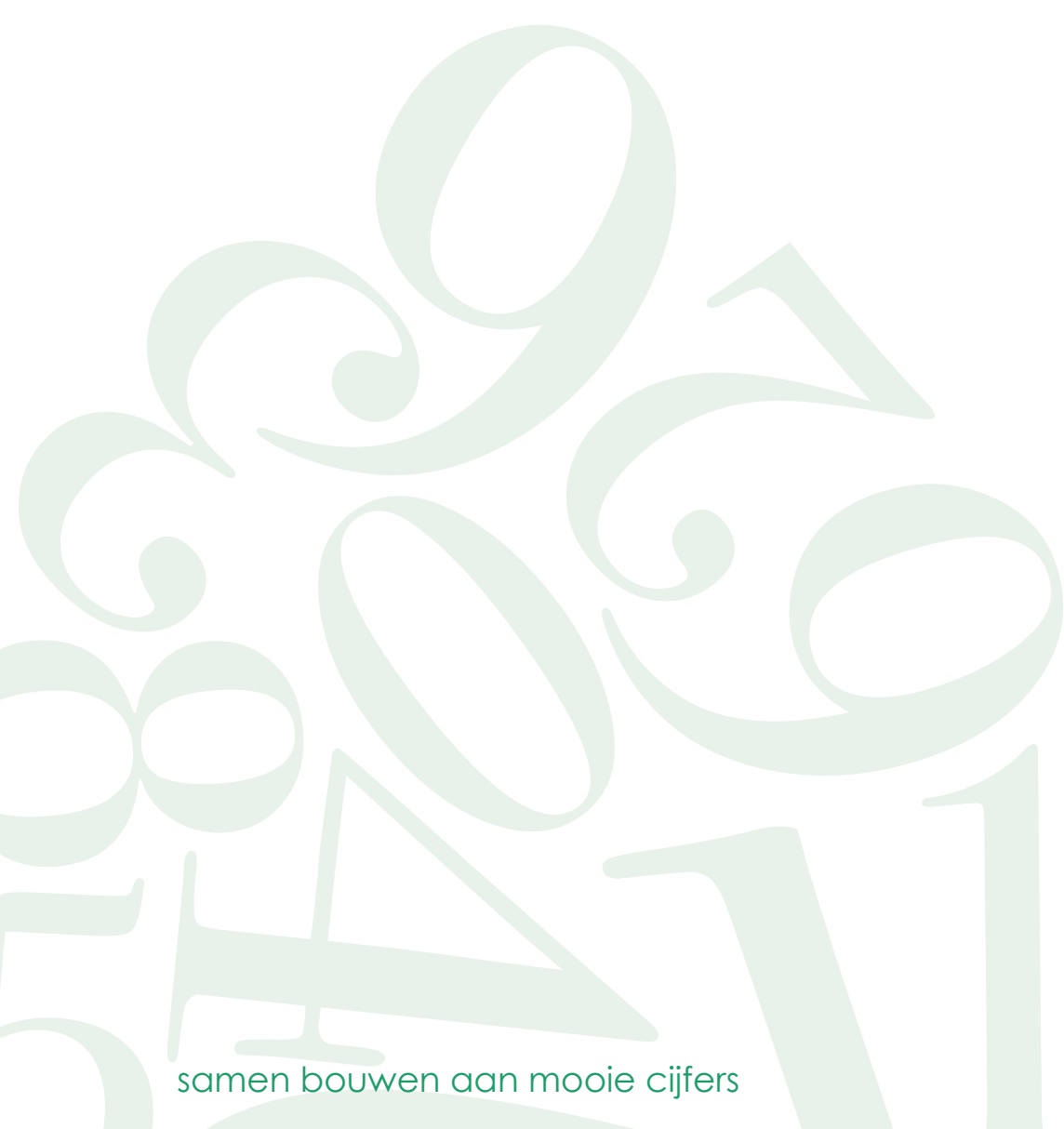

Stichting Wereldmuseum Rotterdam
Willemskade 25
3016 DM Rotterdam

Jaarverslag 2023

samen bouwen aan mooie cijfers

INHOUDSOPGAVE**Pagina****ACCOUNTANTSRAPPORT**

1	Opdracht	2
---	----------	---

1	JAARVERSLAG OVER 2023	4
----------	------------------------------	----------

JAARREKENING

1	Geconsolideerde balans per 31 december 2023	20
2	Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2023	22
3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023	23
4	Geconsolideerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	24
5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	29
6	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2023	34
7	Enkelvoudige balans per 31 december 2023	42
8	Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023	44
9	Algemene grondslagen voor de opstelling van de enkelvoudige jaarrekening	45
10	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023	46
11	Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023	52

OVERIGE GEGEVENS

1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58
---	---	----

BIJLAGEN

1	Bijlage 1 - Resultaat analyse Wereldbusiness B.V.	62
---	---	----

ACCOUNTANTSRAPPORT

samen bouwen aan mooie cijfers

JAARVERSLAG DIRECTIE

EN

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

JAARVERSLAG OVER 2023

Inleiding

Het Wereldmuseum Rotterdam (WMR), gevestigd te Rotterdam op de Willemskade 25, is een stichting met als doel om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met het wereldwijde culturele spectrum. Het Wereldmuseum is een museum over de wereld in verbinding, dat wil inspireren tot meer wereldburgerschap en daarmee bijdragen aan een gelijkwaardigere, rechtvaardigere en leefbare wereld. Sinds 1 mei 2017 is het Wereldmuseum Rotterdam als partner verbonden aan het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW) op basis van een in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegde personele unie op het gebied van bestuur, management en toezicht. De twee stichtingen delen naast de collectie ook dezelfde missie.

De Inhoudelijke Subsidieverantwoording 2023 van de Stichting Wereldmuseum Rotterdam volgt de door de Gemeente Rotterdam voorgeschreven inrichtingseisen Jaarstukken, vastgelegd in de informatiebrief indienen jaarverslag 2023, dd.13 februari 2024.

Algemeen Beleid 2023

In maart lanceerden we één nieuwe naam voor de drie musea: Wereldmuseum. De naamswijziging en daarbij behorende nieuwe merkidentiteit die in oktober werd uitgerold markeren de nieuwe koers van het museum. Met "Wereld" in onze naam benadrukken we welke rol we met het museum willen vervullen in het museumlandschap, maar ook in de maatschappij, zowel nationaal als internationaal. Een nieuwe rol, en misschien wel urgenter dan ooit. Op elke locatie, met elke tentoonstelling en elke publicatie, met elk publieksprogramma en elk onderzoek, én met elk educatief aanbod willen wij inspireren tot wereldburgerschap, en zo bijdragen leveren aan een gelijkwaardige en rechtvaardige wereld. Deze missie drukt onze overtuiging uit dat een beter begrip van de geschiedenis en de wereld om ons heen ons helpt bij het creëren van een betere toekomst voor iedereen. Juist omdat we ontstaan zijn in een Europese koloniale context, kiezen we voor deze urgente rol. Het Wereldmuseum is een museum over de wereld in verbinding. De naam neemt afstand van bepaald taalgebruik, in navolging van de publicatie *Words Matter* (2018) en markeert eens te meer dat de 3 rijksmusea en het Wereldmuseum Rotterdam als 1 organisatie functioneren; met 1 naam, 1 missie en 4 locaties.

In aanloop naar de naamswijziging en de nieuwe cultuurplanperiode werd het profiel van het Wereldmuseum verder aangescherpt in verschillende strategische sessies. De wens om meer collectie te tonen kwam tot uiting in een tentoonstelling over wereldwijd borduren als ook de steeds sterker tot uiting komend Makerschap.

We ontvingen dit jaar ruim 71.000 bezoekers en dat was het hoogste aantal sinds 2010.

De succesvolle tentoonstelling *Geen woorden maar Draden* en langverwachte tentoonstelling *Kolonialisme & Rotterdam* hebben daar zeker aan bijgedragen en wij zijn ervan overtuigd dat wij deze groei ook in de toekomst zullen voortzetten.

We investeerden ook dit jaar veel tijd en energie in samenwerkingsprojecten met communities, zowel op het gebied van tentoonstellingen, alsook met betrekking tot onze publieksprogrammering en onderzoekagenda. Zo ontwikkelden wij bijvoorbeeld de tentoonstellingen *Geen Woorden maar Draden* en *Kolonialisme & Rotterdam* en de publieksprogramma's over Ramadan en Eid al-Fitr, Japanse kinderdag, Keti Koti en de Roffa Mon Amour filmevenementen mede samen met de betrokken Rotterdamse communities.

In het kader van het herdenkingsjaar Slavernijverleden werkte het museum samen met verschillende partners in de stad voor advies, reflectie en bruiklenen. In november werd de tentoonstelling *Kolonialisme en Rotterdam* als eindresultaat van deze samenwerking opgeleverd. Rondom het themajaar vonden ook verschillende evenementen plaats.

In het kader van het nieuwe landelijke beleid Koloniale Collecties ontvingen wij in 2023 restitutieverzoeken uit Indonesië (68 objecten) en uit Nigeria (6 objecten uit de collectie Benin Bronzes) en verzocht Colombia om de teruggave van 2 objecten.

Het onderzoek naar collectie verworven in WOII werd afgerond en ook zetten we het intensieve dekolonisatie werk aan onze thesaurus voort, waarbij gevoelige termen met een koloniale herkomst in de database worden verwijderd. De thesaurus vormt een belangrijk element in de digitale toegankelijkheid van informatie over onze collectie.

Toelichting op de (niet-)gerealiseerde prestaties en kengetallen en het formulier prestatierasters en kengetallen

De afrekenbare prestaties zijn behaald.

Wisseltentoonstellingen

Geen woorden maar draden

Deze tentoonstelling was een ode aan maker-schap en liet maar liefst ruim 200 borduurwerken zien, waarvan veel uit onze eigen collectie. Deze tentoonstelling toonde met wat een liefde, geduld en vaardigheid de indrukwekkende werken zijn geborduurd.

We lieten hierin zien hoe borduren onderdeel is van culturele expressie en identiteit, deel uitmaakt van mode en hoe het ook een taal is om verhalen te vertellen.

Voor de opening op woensdagavond 7 juni 2023 verwelkomden wij ca. 250 gasten met, zo aan hun outfits te zien, een zichtbare liefde voor borduurwerk.

Kolonialisme & Rotterdam

In november werd na een lange voorbereiding *Kolonialisme & Rotterdam* geopend. Deze tentoonstelling laat zien hoe de wereldwijde erfenis van kolonialisme doorwerkt in de stad en waar lokale en (inter)nationale geschiedenissen samenkomen. In vijf verschillende thema's wordt de stadsgeschiedenis in relatie tot wereldgeschiedenissen weergegeven. Bezoekers krijgen voorbeelden hoe het verleden nog dagelijks doorwerkt in het heden en worden uitgenodigd zich de vraag te stellen: "welke geschiedenis geef jij door?". Er was een gevarieerd openingsprogramma met toespraken van Marieke van Bommel, Peggy Wijntuin, Wethouder Achbar, de kinderburgemeester en optredens van Fazle Shairmahomed, Het Atlantic Crossing Ensemble en DJ Oishi.

Aantal bezoekers

In totaal hebben we in 2023 71.064 bezoekers ontvangen, een stijging van 45% ten opzichte van 2022.

In 2023 was ca. 67% van de bezoekers volwassen (vanaf 18 jaar), 25% kind (tot en met 12 jaar) en 8% jeugd (13 tot 18 jaar).

Betalende bezoekers

Van de 71.064 bezoekers waren er 48.331 betalend (waarvan 10.396 volbetalend) en 22.733 personen hebben het museum gratis bezocht.

De gratis bezoekers betreffen onder andere schoolgroepen, docenten, begeleiders, maar ook bezoekers van de Museumnacht en kinderen tot en met 5 jaar.

Bezoeken in schoolverband

In 2023 brachten 12.776 leerlingen een bezoek aan het museum. Dat is een toename van 15% ten opzichte van het jaar ervoor.

Uren openstelling per week

Het museum was van dinsdag t/m vrijdag geopend van 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag en zondag van 11.00-17.00 uur, waarmee het museum gemiddeld 40 uur per week open was.

In schoolvakanties en op feestdagen was het museum ook op maandagen geopend.

Aantal objecten en aantal objecten op zaal

In 2023 toonden we 567 objecten uit de collectie van Wereldmuseum Rotterdam in onze vaste opstellingen en tijdelijke tentoonstellingen. Dit is ruim meer dan verwacht en met name dankzij de tijdelijke tentoonstelling *Geen woorden maar draden*, waarin we veel objecten hebben kunnen tonen uit onze textielcollectie.

Aantal verwervingen

In 2023 voegden we 76 objecten toe aan de collectie Wereldmuseum Rotterdam. Dit was drie keer zoveel als verwacht en vooral mogelijk dankzij een aantal schenkingen.

Registratiegraad

De registratiegraad bedraagt op dit moment 100%.

Aantal restauraties

Dit jaar werden 9 objecten behandeld om ze voor te bereiden op presentatie en dit is minder dan gedacht. Restauraties vinden alleen plaats als objecten zijn geselecteerd voor een presentatie en na een beoordeling van de conditie. Dit jaar waren vraag en noodzaak minder aanwezig.

Bruikleenverkeer

Wij gaven 15 objecten in bruikleen uit aan derden en ontvingen 145 objecten in bruikleen ten behoeve van onze eigen tentoonstellingen. Daarmee leenden we iets minder dan verwacht en leenden we na een lange periode van zeer weinig bruikleenverkeer als gevolg van de Covid-periode weer iets meer uit.

Toelichting op het aanbod voor presentaties en (educatie)programma's

Publieksprogrammering

Op zaterdag 4 maart 2023 was de jaarlijkse Museumnacht010 getiteld *The night is yours*. Het programma was een samenwerking tussen Notes Community X Wereldmuseum. Bezoekers werden bevroegd over de kracht van de nacht, uitgaanscultuur en hun relatie met de stad. Meer dan 2.400 bezoekers vertelden over hun nachtelijke identiteit en rituelen en verkenden samen de kracht van de Rotterdamse nacht.

In 2023 begonnen we ook een mooie samenwerking met Roffa mon Amour, dat zorgde voor uitverkochte zalen met bezoekers die voor de speciaal geselecteerde films en de gesprekken kwamen. In aansluiting op *Ha!r power* werd een speciale filmserie gemaakt over haar en identiteit. Met *Kleinkinderen van de Oost* gingen we in op de impact van het Nederlands koloniaal verleden in Indonesië en de doorwerking hiervan in huidige generaties. De laatste filmavond ging over spiritualiteit in de postkoloniale Caribische context met aansluitend een concert van de Tambu groep Grupo Kamina.

In samenwerking met de Borduurschool- Crafts Council Nederland organiseerden we bij *Geen woorden maar draden* vele workshops op zaal en café en werden er meer dan 10.000 borduur-uren gemaakt door bezoekers. Ook boden we diverse specials rond borduren aan: de Wereld Kruissteekdag i.s.m. Fatimaa Abbadi & de Vriendenloterij, een Masterclass Borduren met Saamaka Tembe Pangl en een workshop Feministisch Borduren met Yamuna Forzani & Feministische Handwerkpartij.

In samenwerking met Crafts Council Nederland hebben onder begeleiding van acht toonaangevende makers-designers en ambachtsexperts 36 jonge makers hun talent ontwikkeld. Deze Crafts Academy bood makers de kans om technieken te leren die niet in het reguliere onderwijs gegeven worden. In mei was de aftrap een vijf-delige reeks met o.m. lessen Kalligrafie en Borduren. De studenten leerden alle aspecten van het ontwerpend maken: techniek, vaardigheid, ontwerpen, cultureel erfgoed en innovatie. Daarna werkten zij verder aan eigen werk geïnspireerd op de geleerde technieken. In oktober werd het project gepresenteerd op de Dutch Design Week en werd voor het eerst de Crafts Academy Award uitgereikt.

Online aanbod

In de periode dat het museum gesloten was voor publiek ten gevolge van de Corona-pandemie zijn wij gestart met het aanbieden van gratis online activiteiten. Ook dit jaar hebben wij deze programmering voor publiek en educatie voortgezet en het publieksaanbod van creatieve activiteiten, recepten en verhalen voor families en kinderen uitgebreid. Er staan er nu een kleine 30 online.

Hetzelfde geldt voor ons aanbod voor het primair onderwijs, waarin wij inmiddels 15 online interactieve lespakketten aanbieden voor gebruik in de klas of thuis. Dit naast de volledige lespakketten die wij aanbieden op LessonUp, de interactieve online tool voor docenten.

Educatie

Eind januari werd het Wereldmuseum vertegenwoordigd op de NOT beurs om het onderwijsaanbod onder de aandacht te brengen bij onderwijsprofessionals.

In elke vakantie en in diverse weekenden gaf het Wereldmuseum aandacht aan vieringen wereldwijd. Het landelijke project *Feest weet wat je viert* is al jarenlang een succesvolle samenwerking met diverse musea, o.m. Catharijne Convent. Van Holi-Phagwa tot Chinees Nieuwjaar, van Divali tot Eid al-Fitr – telkens opnieuw kunnen families en kinderen betekenissen achter vieringen ontdekken en zelf creatief aan de slag in aansluitende workshops.

Ook op het gebied van toegankelijkheid boekte het museum vooruitgang. Zo werd met andere musea een convenant gesloten rondom de gezamenlijke inzet voor het toegankelijk maken van musea. Er worden nu kennissessies (bv over taal, video etc.) georganiseerd onder de noemer 'Toegankelijk Museum'. Onder deze vlag gingen we ook een samenwerking aan in Regio Rotterdam om programmering voor speciale doelgroepen te borgen en te werken aan meer toegankelijke musea.

Verder hebben we begin oktober met de Gemeente Rotterdam, afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling een overeenkomst gesloten ten behoeve van ontwikkeling van educatieprogramma's rond *Kolonialisme & Rotterdam* voor het Voortgezet Onderwijs en MBO. Deze zullen plaatsvinden in schooljaar 2023-2024 en schooljaar 2024-2025.

Educatie bereikte met de onderwijsprogramma's 21.639 deelnemers. In totaal verzorgde we bijna 1.500 programma's, waarvan bijna 1.200 binnen de muren van het museum en 300 op scholen. We bedienden bijna 1.000 leerlingen in het Speciaal Onderwijs (4,4%). Onze programma's met workshops zijn zeer geliefd en we bedienden 11.000 leerlingen (63%) met een workshop/doe-programma (Steptour, Atelierprogramma of *Superstraat*). 21.400 van de reguliere museumbezoekers (30%) komen voor *Superstraat* of voor de weekend- en vakantieprogrammering.

Toelichting op de beleidsspeerpunten inclusiviteit, innovatie en interconnectiviteit

In al ons werk komen inclusie, innovatie en interconnectiviteit samen.

Diversiteit, inclusie, dekolonisatie en communities

Als museum zijn we structureel geïnteresseerd aan de strijd voor gelijkwaardigheid. Dit heeft een vaste en belangrijke plek in ons beleid en in al onze activiteiten. We doen dat op basis van een goed (historisch) besef van onze rol als museum. We geven hierbij context en duiding, vergroten de kennis en bevorderen de empathie.

Ons diversiteits- en inclusiebeleid is dan ook nadrukkelijk onderdeel van het bereiken van onze missie en vormt de ondersteuning van verschillende aspecten van onze strategische doelen als nationale instelling. Onze diversiteits- en inclusie uitgangspunten zien wij niet alleen terug in ons aannamebeleid, maar bijvoorbeeld ook in de manier waarop wij partnerschappen zoeken en aangaan, ruimte geven aan de bevordering van diverse perspectieven en anderen faciliteren in onze representatiepraktijk. Wij nemen deel aan bredere (nationale) initiatieven die meer inclusiviteit in de sector bevorderen, zoals Musea Bekennen Kleur en het Landelijk Netwerk Diversiteit en Inclusie. Daarnaast bleven we ook onze eigen initiatieven ontwikkelen en uitvoeren, gebaseerd op onze eigen geschiedenis en de uitdagingen waar we als organisatie voor staan.

Naar aanleiding van aanhoudende vragen vanuit onze organisatie en de behoefte vanuit de bredere museale sector om de diversiteit meetbaar te maken, hebben NMVW en WMR opdracht gegeven voor een onderzoeksrapport *Diversiteit Meten: Onderzoek naar het definiëren en meten van diversiteit en inclusie in de culturele sector*. Dit onderzoeksrapport heeft al sectorbrede aandacht en zal ons museum en de bredere sector helpen om het doel van diversiteits- in inclusiviteitsbeleid en de redenen erachter beter te definiëren.

In voorbereiding op de in onze musea georganiseerde interne strategische sessies formuleerden we hoe diversiteit een onderdeel is van onze dagelijkse werking. Om het beleid verder te ondersteunen werd een Protocol Welkome werkomgeving opgesteld.

Dat wij bij alle kernwaarden van de Code Diversiteit en Inclusie als basis en ondersteuning voor ons beleid nemen, behoeft geen verder betoog.

In 2023 openden wij twee tentoonstellingen waarvoor wij Wereldmuseum/NMVW- breed collectie onderzoek uitvoerden: *Geen Woorden maar Draden* en *Kolonialisme & Rotterdam*.

Geen Woorden maar Draden werd samengesteld in samenwerking met de Ellae Foundation en met de verschillende diaspora gemeenschappen. Voor *Kolonialisme & Rotterdam* werd de collectie onderzocht op de rol van de stad in internationale koloniale netwerken en op de verschillende bevolkingsgroepen die zich na dekolonisatie wereldwijd hier vestigden. Hierbij werd dankbaar gebruik gemaakt van een diverse groep adviseurs en klankbordgroep van wetenschappers, kunstenaars, bestuurders, makers en vertegenwoordigers van Rotterdamse communities.

In het acquisitiebeleid van WMR richten we ons op voorwerpen die een reactie zijn op onze collectie of die nieuwe verhalen vertellen. Hierbij wordt vooral gekeken naar representatie van migrantengemeenschappen, hedendaagse kunst en stedelijke materiële cultuur, mode en vormgeving. Een sterk voorbeeld is de schenking van het 'Banlieue Forever jack', van het Rotterdamse label Clan de Banlieue, tentoongesteld in *The World is Yours* (2022) dat een relatie legt tussen diverse migrantengemeenschappen in Rotterdam en Frankrijk.

De conservator Collectie, Migratie en de Stad onderzoekt, ook in de collectie van het Nederlands Fotomuseum, hoe eerste generatie gemeenschappen van migranten zich organiseerden binnen de stedelijke ruimte en hoe dit verbeeld werd, ook in vergelijking met andere wereldsteden.

In opmaat naar de realisatie van een nieuw collectiecentrum wordt het fysiek toegankelijk stellen van collecties in ons depot versterkt, om te onderzoeken hoe herkomst- en diaspora gemeenschappen de omgang met deze collecties willen vormgeven. Concreet betekent dit dat we actief omgaan met wensen hieromtrent, maar ook dat we gemeenschappen en makers actief uitnodigen om op basis van de historisch gegroeide collecties nieuwe verhalen te creëren. In samenwerking met Hapin (Papua Support Foundation) en PACE (Papoea Cultureel Erfgoed) ontvingen we gasten uit de Papoea diaspora om collectie in het depot te bekijken. Het was voor iedereen een verrijkende ervaring en helpt ons in het vormgeven van het concept voor een nieuw collectiegebouw. In een vervolg hierop, ook in samenwerking met Diaspora Wellhouse dat zich richt op Afrikaanse diaspora in de stad, willen we verder onderzoeken hoe we dit gaan ontwikkelen. We kijken er naar uit om deze verhalen samen met de desbetreffende (diaspora/ herkomst)gemeenschappen te vertellen: verhalen die verbindend en verrijkend zijn en die relaties leggen tussen Rotterdam, Nederland en andere knooppunten in onze wereld. Het betrekken van diasporagemeenschappen bij collecties is een vernieuwende manier om kennis te delen en uit te breiden

Het meten van diversiteit en impact

Naar aanleiding van aanhoudende vragen vanuit onze organisatie en de behoefte vanuit de bredere museale sector om de diversiteit meetbaar te maken, hebben NMVW en WMR opdracht gegeven voor een onderzoeksrapport *Diversiteit Meten: Onderzoek naar het definiëren en meten van diversiteit en inclusie in de culturele sector*. Deze analyse werd uitgevoerd door dr. Jasmijn Rana en dr. Anouk de Koning van de Universiteit Leiden. Dit onderzoeksrapport heeft al sectorbrede aandacht gekregen op basis van een artikel van de Boekman Stichting over de onderzoeksbevindingen (<https://www.boekman.nl/tijdschrift-artikel/artikelen/diversiteit-in-de-culturele-sector/>.) *Diversiteit Meten* zal ons museum en de bredere sector helpen om de redenen achter en het doel van diversiteits- in inclusiviteitsbeleid beter te definiëren. Hierdoor kunnen effectievere strategieën worden ontwikkeld om verandering binnen organisaties te bewerkstelligen. Het onderzoek werd in het voorjaar gepresenteerd tijdens een zeer drukbezochte bijeenkomst in Wereldmuseum Leiden.

Met Wereldburgerschap als uitgangspunt hebben we in het najaar een Verandertheorie geformuleerd waarin vastgelegd is wat de impact is die wij willen maken, waarbij we uitgaan van 3 niveaus:

- impact op het individu: we vergroten het culturele bewustzijn
- impact op het collectief: we brengen meerstemmigheid aan en stimuleren gezamenlijkheid, verbinding en participatie
- systemische impact: we bieden methoden, activiteiten en toepassingen aan voor het nemen van verantwoordelijkheid.

Dit verandermodel is de basis van een pilot over Impactmeting, die we de komende twee jaar in samenwerking met het VSBfonds zullen uitvoeren.

Toelichting op publieksbereik en het formulier publieksbereik en bezoekersinformatie 2023

Met de combinatie van nieuwe tentoonstellingen en bijzondere (rand)programmering gaat het Wereldmuseum voor een breed Rotterdams publiek van alle leeftijden.

Aan het begin van het jaar biedt Museumnacht in Wereldmuseum Rotterdam i.s.m. de Notes Community dan ook vele Startende Cultuurspeurders, Nieuwsgierige Toekomstgrijpers en Flanerende Plezierzoekers een introductie tot het museum. Deze werd omgetoverd tot nachtclub met een Rotterdamse identiteit met die avond 2.402 bezoekers.

De samenwerking met filmplatform Roffa Mona Amour presenteert, verspreid over het jaar, vier filmavonden in het museum met onderwerpen gelinkt aan tentoonstellingen, die door het publiek vooraf ook bezocht kunnen worden. De wisselende topics van films zorgen ervoor dat er bijzonder veel interesse is van het vaste publiek van Roffa Mon Amour, bestaande uit Culturele Alleseters, Weelderige Cultuurminnaars en Sociale Cultuurhoppers.

In het voorjaar van 2023 openden we Geen woorden maar draden. Bij deze tentoonstelling over borduren heeft de verscheidenheid aan workshops voor jong en oud de Klassieke Cultuurleefhebber, Culturele Alleseter en ook de Kindrijke Cultuurvreter in groten getale naar het museum weten te krijgen. Ook de Nieuwsgierige Toekomstgrijper, Sociale Cultuurhopper en Startende Cultuurspeurder vinden hun weg naar deze bijzondere borduurtentoonstelling dankzij het speciale zomerprogramma Angel Delight: Talking Threads i.s.m. textielkunstenaar Tamuna Forzani. Meerdere borduurworkshops met verschillende thema's, paneldiscussies en een fashion performance, waar queer culture wordt gevierd, zorgden voor een dag vol inclusiviteit met nieuw publiek van de samenwerkende communities.

Het landelijke herdenkingsjaar voor het slavernijverleden heeft in het Wereldmuseum een hoogtepunt met de opening van de tentoonstelling *Kolonialisme & Rotterdam* eind november 2023. De thema's en verhalen die hierin aan bod komen tonen hoe de geschiedenis doorwerkt in het heden. Er zijn oude objecten en verhalen, maar ook bijzondere hedendaagse kunst waar bijvoorbeeld dekolonisatie centraal staat. Het is een tentoonstelling voor iedere Rotterdammer die ook de ruimte biedt om met kinderen over slavernij te praten op een creatieve manier. De tentoonstelling biedt toegankelijke kennis voor wie nog niet veel van het onderwerp weet, maar ook voldoende verdiepende informatie over bijvoorbeeld specifieke objecten voor de beter ingevoerde bezoeker.

Het gehele jaar door wordt er per tentoonstelling en evenement gekeken naar wie de doelgroepen zijn om aan te spreken en hoe deze het best te bereiken zijn met outdoor en/of online campagnes. De doelgroep- en bezoekersinformatie die met Rotterdam Festivals uitgewisseld wordt, is hiervoor de basis.

Online verkeer

Dit jaar hebben we in het kader van de nieuwe merkstrategie een SEO migratie doorgevoerd voor de websites. Dit ging gepaard met het invoeren van het redesign van de websites. Hierbij werden alle oude domeinnamen omgezet naar de nieuwe domeinnamen met als doel het behoud van de positie in de online zoekmachines.

Van alle jaarlijkse website bezoekers (alle 4 de musea sites), zo'n 1,2 miljoen, komt ongeveer 60% via de zoekmachines op onze websites terecht. Dat zijn ongeveer 720.000 jaarlijkse website bezoekers. Door een goede strategie en voorbereiding van de migratie hebben we ervoor gezorgd dat we dit online verkeer niet zijn verloren. Sterker nog, in sommige gevallen hebben we juist - mede door de campagne - meer verkeer weten te realiseren.

Online zagen we bij Wereldmuseum Rotterdam dan ook een toename in verkeer en engagement. In 2023 waren er totaal 213.295 unieke online bezoekers. Dat is een toename van 27,6% ten opzichte van 2022. Samen waren deze bezoekers in 2023 goed voor 887.576 paginabezoeken.

Social media

In totaal heeft het museum per 31 december 2023 34.774 fans & followers op verschillende social mediakanalen (Instagram, Facebook, LinkedIn, TikTok en X) en hebben we 3.415 nieuwe fans & followers verworven.

De page & profile impressions zijn gestegen met 147% naar 7.1 miljoen ten opzichte van 2022. Het museum is op social media vaker bezocht en is een stuk beter zichtbaar geworden. De gemiddelde engagement rate van alle kanalen is gestegen van 3,88% naar 6,95%. Digitale bezoekers ondernemen dus vaker een actie n.a.v. een post (liken, delen, commenten etc.).

Bezoekersmix

Van de 71.064 bezoekers die wij dit jaar verwelkomden, hadden 19.969 bezoekers een museumjaarkaart, 13.482 bezoekers gebruikten een Rotterdam pas, 2.144 bezoekers een Jeugd Vakantie Paspoort en 1.567 bezoekers een Vriendenloterij VIP kaart. Totaal 773 bezoekers maakten gebruik van andere kaarten of acties (Cultuurkaart, ICOM kaart, Rembrandt kaart en acties). 22.733 personen hebben het museum gratis bezocht. 18% van de bezoekers kwamen in schoolverband.

Toelichting op de jaarrekening

De jaarrekening 2023 toont een winst van € 326.000,- terwijl een verlies van € 494.000 was begroot. Dit verschil wordt veroorzaakt door € 506.000,- hogere baten, € 92.000,- lagere lasten en een hogere winst van € 222.000,- van Wereldbusiness B.V.

De toename van de baten is te wijten aan de volgende posten:

- € 214.000,- hogere subsidie
- € 83.000,- hogere bijdrage fondsen
- € 118.000,- hogere entree opbrengsten
- € 60.000,- hogere opbrengsten uit educatie
- € 32.000,- hogere huur opbrengsten
- € 13.000,- hogere opbrengsten detacheren personeel
- € 20.000,- hogere rente
- € 4.000,- overige
- € 25.000,- -/- lagere (geen) opbrengsten uit sponsoring
- € 13.000,- -/- lagere winkerverkoop

De afname van de lasten wordt veroorzaakt door:

- € 228.000,- hogere huurderslasten (huur- en servicekosten)
- € 34.000,- hogere overige huisvestingslasten (beveiliging, onderhoud en schoonmaak)
- € 69.000,- hogere lasten automatisering
- € 216.000,- -/- lagere directe lasten (tentoonstelling en programmering)
- € 5.000,- -/- lagere winkelinkoop (zie baten)
- € 8.000,- -/- lagere personeelslasten,
- € 10.000,- -/- lagere overige personeelslasten
- € 5.000,- -/- lagere afschrijvingskosten t.g.v. huurders-investeringen
- € 150.000,- -/- lagere servicekosten voorgaande jaren
- € 29.000,- -/- lagere algemene lasten (drukwerk, externe adviseurs)

Bepalend voor het resultaat is tenslotte ook het positieve resultaat van € 247.000,- (begroot € 25.000,-) van Wereldbusiness B.V (2022: € 77.000,-).

Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat in het resultaat van Wereldbusiness B.V. een huurafracht aan de Stichting Wereldmuseum Rotterdam is opgenomen van € 296.000,- (2022: € 268.000), waarmee de bijdrage van de Wereldbusiness B.V. aan het museum in 2023 € 543.000,- bedraagt. Als ook het negatieve resultaat van het museumcafé, dat in het resultaat van de B.V. is verwerkt, in de beschouwing wordt betrokken, dan is de positieve bijdrage van de B.V. aan het museum nog hoger.

In de jaarrekening 2021 werden 2 bestemmingsreserves gevormd, ten behoeve van het onderzoek naar koloniale roofkunst (€ 400.000,-) en ten behoeve van samenwerkingsprojecten met communities in Rotterdam (€ 300.000,-). In 2023 vonden onttrekkingen uit deze bestemmingsreserves plaats van resp. € 108.000,- en € 43.000,-. Bovendien is in 2023 € 297.000,- aan de bestemmingsreserve koloniale roofkunst gedoteerd.

In de jaarrekening 2022 werd een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van *Superstraat* van € 400.000,-. Vanaf 2024 zal deze semipermanente tentoonstelling vernieuwd worden.

In 2023 werd een bestemmingsreserve gevormd van € 493.000,- ten behoeve van het verhuisklaar maken van de collectie in verband met het door de gemeente nieuw te realiseren collectiecentrum.

Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening.

Risicomanagement

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid, verdeeld in de onderdelen strategie, operationeel, financieel en wet- en regelgeving. De directie was en is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatie-brede risico's worden beheerst in 2023 adequaat hebben gewerkt.

Operationele en financiële risico's zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden periodiek geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vinden eveneens periodiek plaats.

We verstrekken maandelijks financiële realisatierapportages ter analyse en stellen tweemaal per jaar een herijkte jaarresultaatprognose op.

Deze prognoses worden tevens besproken met de Audit Commissie van de Raad van Toezicht en met de volledige Raad van Toezicht. Risicomanagement wordt structureel geagendeerd in de overleggen van de bestuurder met de Audit Commissie en de Raad van Toezicht.

Voor nu identificeren wij de volgende mogelijke risico's.

- Impact van de hoge inflatie in combinatie met de onzekere indexatie van de subsidie;
- Wijziging subsidiebeleid n.a.v. nieuw politiek beleid.

Fair Practice Code

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de Fair Pay / Fair Practice Code en de principes van deze code worden binnen onze organisatie integraal toegepast. Wij herkennen onszelf in de vijf pijlers waar de Fair Pay / Fair Practice Code op berust en leven deze na.

Recht doende aan de elementen solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie koesteren en waarborgen wij zo bijvoorbeeld de belangen en rechten (inclusief auteursrecht, bronvermelding en eigenaarschap) van samenwerkingspartners, marktconforme en eerlijke betaling van kunstenaars en freelancers, groei- en ontwikkelingsmogelijkheden voor onze medewerkers, een eerlijk stage- en vrijwilligersbeleid en aandacht voor duurzaamheid en verduurzaming, en de ontwikkelingen daarvan.

Tot de transparantie van organisatie en beleid rekenen wij ook de vastlegging en publicatie ervan, zowel intern als extern.

Toelichting op Collectiemanagement

In het afgelopen jaar ontvingen we verschillende groepen uit de diaspora- en herkomstgemeenschappen in het depot. Dit sluit aan bij onze ambitie om naast de objecten die we tonen in onze tentoonstellingen ook in ons depot zo laagdrempelig mogelijk toegang te geven tot de collectie. In het huidige depotgebouw aan de Metaalhof is dat arbeidsintensief en het gebouw leent zich er ook niet goed voor. We zijn dan ook verheugd dat er inmiddels is gekozen voor de realisatie van een nieuw collectiecentrum. We hebben het afgelopen jaar met veel plezier onze expertise bijgedragen aan de ontwikkeling van een Programma van Eisen voor zo'n gebouw. Tegelijkertijd hebben we ook veel energie en expertise gestopt in de begeleiding van een aantal noodzakelijke verbeteringen in het huidige gebouw.

In het team vond een aantal personele wisselingen plaats die ertoe hebben geleid dat de totale capaciteit van het team dat zorg draagt voor de collectie is uitgebreid. We doen dit bewust omdat we verwachten de komende jaren extra capaciteit nodig te hebben om de collectie voor te bereiden op de verhuizing en ook om voldoende input te kunnen leveren bij de verdere planvorming voor het collectiecentrum.

In de tijdelijke tentoonstellingen *Geen Woorden maar Draden en Kolonialisme & Rotterdam* toonden we relatief veel objecten uit de collectie Rotterdam.

Het aantal getoonde objecten is over 2023 dan ook hoger dan eerder geschat. In het depot was de tentoonstelling over Borduren bovendien aanleiding om voor een flink aantal voorwerpen de manier waarop zij in depot worden bewaard, te verbeteren.

Voor de infrastructuur op gebied van IT hebben we het afgelopen jaar gewerkt aan de integratie van WMR in de IT-omgeving van NMVW. Daarmee hebben we samenwerken en kennisuitwisseling een nieuwe impuls gegeven en bereikt dat er locatie onafhankelijk kan worden gewerkt.

Herkomstonderzoek

Een eerste fase van museaal herkomstonderzoek in het WMR richtte zich op Museale Verwervingen Cultuurgoederen WO II, aanvankelijk van 1933-1945 en later vanwege de gevolgen van de bezettingsperiode uitgebreid tot 1948. Dit laatste rapport, 'Verwervingen 1933-1939 en 1946-1948' is in 2023 afgerond. Herkomstonderzoekers van WMR zoeken actief naar nazaten van eigenaren van de objecten met een problematische herkomst met als doel deze over te dragen. Voor wat betreft de periode 1940-1945 gaat het om ca. 60 objecten, voor de periode voorafgaand en volgend op de WOII gaat het slechts om enkele objecten. Objecten met een mogelijk problematische herkomst worden door de RCE ontsloten via de website van Collectie Nederland. Daarnaast werd onderzoek afgerond naar de vele aankopen voor de deelcollecties Zuidwest en Centraal Azië die tussen 1956-2005 werden gedaan via kunsthandelaar Saeed Motamed, met als doel de ethiek van het verzamelen in internationale netwerken te kunnen doorgronden en mee te laten wegen in huidige verzamelpraktijk. 'Internal Report on the Saeed Collection at Wereldmuseum' heeft aanzet gegeven tot een veel breder gesprek in samenwerking met Allard Pierson Amsterdam en het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, instellingen waar Motammed eveneens nauwe contacten mee onderhield. We zijn verheugd dat onderzoek in het WMR op die manier impact heeft voor het publiek én in de museale sector.

Onderzoek naar de WMR collectie in relatie tot koloniale verzamelpraktijken hangt primair samen met de ontwikkeling van nationaal restitutiebeleid op grond van het rapport Adviescommissie Nationaal Beleidskader Koloniale Collecties (2020) en de daarna benoemde adviescommissie teruggave cultuurgoederen uit koloniale context (2022). De Gemeente Rotterdam heeft de op nationaal overheid gestoelde richtlijnen en binnenkomende verzoeken tot teruggave steeds gesteund. Nu naar verwachting de verzoeken tot restitutie toenemen, richt het herkomstonderzoek in WMR zich geheel op koloniale collecties, vooreerst die afkomstig zijn uit de Afrikaanse handelsnetwerken van Rotterdamse verzamelaars. Hierbij richten we ons, samen met de conservator Afrika van het NMVW op grote in het oog springende collecties Kongo en Namibië. Om dit onderzoek bij een breed publiek onder de aandacht te brengen, zowel on-line als in de programmering, waren alle WMR medewerkers in september uitgenodigd bij een zeer druk bezochte presentatie in het depot. Met nieuw te ontwikkelen beleid op actuele archivering dat Wereldmuseum-breed wordt ingezet, heeft zichtbaarheid en toegankelijkheid van de resultaten van herkomstonderzoek in de digitale omgeving prioriteit.

Depot

In 2023 zijn diverse scenario's onderzocht voor de toekomst van de depotfunctie in het gezamenlijke gebouw aan de Metaalhof. Uit deze studie is het scenario voor nieuwbouw van een collectiecentrum preferent gebleken. Het Wereldmuseum heeft als ambitie de depotcollecties van de verschillende musea op één plek samen te brengen. Zo wordt de samenhang tussen deze collecties beter inzichtelijk en de collectie als geheel beter toegankelijk voor onderzoekers, studenten, makers en gemeenschappen. Bovendien leidt een samenvoeging tot efficiencyvoordelen voor de beheersorganisatie. Dit voordeel kan worden ingezet ten gunste van het behoud en de toegankelijkheid van de collectie. Het Wereldmuseum Rotterdam en haar publiek zijn er dus bij gebaat als in dit nieuwe collectiecentrum ook de Rijkscollectie kan worden bewaard die door de andere Wereldmusea wordt beheerd. De schaalgrootte die deze samenvoeging met zich meebrengt, leidt tot een substantiële besparing voor de gebruikers van het toekomstige gebouw en tot meer bedrijvigheid in het gebouw. Wereldmuseum Rotterdam zal over meer capaciteit beschikken om individuele bezoekers en groepen te ontvangen en in verbinding te brengen met de collectie. We zijn dan ook verheugd dat de Gemeente Rotterdam deze voordelen onderschrijft en bereid is geweest om ook een variant met de onderbrenging van de Rijkscollectie te onderzoeken.

Als een van de grootste huurders in de Rotterdamse variant en verreweg de grootste huurder in de variant met NMVW, voelen we extra verantwoordelijkheid om onze kennis en kunde te delen met zowel het gemeentelijke projectbureau als met de andere huurders.

We gaan ervan uit dat nog voor de start van deze nieuwe beleidsperiode duidelijk wordt of en waar het collectiecentrum zal worden gerealiseerd. Bovendien zal er duidelijkheid zijn over de variant die wordt gekozen. We richten ons vooralsnog op 2029 als het jaar van ingebruikname.

Rotterdam, 25 maart 2024

M.J. van Bommel
Algemeen Directeur

W.A.H. Modest
Inhoudelijk Directeur

Verslag Raad van Toezicht

Tot 1 april 2023 was de Raad van Toezicht van het Wereldmuseum Rotterdam als volgt samengesteld:

De heer K.M. Becking, voorzitter
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne
Mevrouw L.A.M. van der Linden
Mevrouw H.A. Saam
Mevrouw. E.R. Kambel
De heer L.A.A. Pieters
De heer H.J.H. Van Meegen

Per 1 april 2023 was de Raad van Toezicht van het Wereldmuseum Rotterdam als volgt samengesteld:

De heer K.M. Becking, voorzitter
Mevrouw A. Bolle (per 27 juni 2023)
Mevrouw L.A.M. van der Linden
Mevrouw H.A. Saam
Mevrouw. E.R. Kambel
De heer L.A.A. Pieters
De heer H.J.H. Van Meegen

In het kader van de verregaande samenwerking met het Nationaal Museum van Wereldculturen werd met ingang van 1 mei 2017 een nieuwe Raad van Toezicht gevormd. Beiden stichtingen kennen dezelfde samenstelling van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit zeven leden in de verhouding vijf 'NMVW' en twee 'Rotterdam'. Het College van B&W van Rotterdam benoemt de leden met een Rotterdamse achtergrond in de Raad van Toezicht van het Wereldmuseum. De overige leden worden niet ter goedkeuring aan het College voorgelegd.

In 2023 nam de Raad van Toezicht afscheid van mevr. Weichs de Wenne, die na twee voltooide termijnen aftraden binnen de Raad van Toezicht. Zij werd opgevolgd door mevr. Bolle. De Raad is heel verheugd met haar komst en de competenties waarmee de Raad daarmee wordt verrijkt. De Raad van Toezicht waarborgt aldus deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. (GCC principe 8).

In 2023 vergaderde de Raad van Toezicht regulier op 27 maart, 26 juni, 2 november en 14 december. Op de agenda stonden naast financiële zaken ook de ambities voor een collectiecentrum, de voortgang van de nieuwe merkstrategie voor de musea en het welzijn van de organisatie en het personeel. De rapportage van de directie aan de RvT kreeg een andere vorm waarbij de strategische agenda leidend was. Hierdoor konden er meer inhoudelijke gesprekken gevoerd worden. Een belangrijk thema's in de gesprekken waren de veranderende museale koers, met meer nadruk op hedendaagse kunst en diversiteit. De verschillende commissies binnen de Raad van Toezicht (Auditcommissie, Remuneratie Commissie en Commissie Museale Zaken) kwamen verschillende malen bijeen met de Directie en MT-leden.

De Raad stelt vast dat ieders onafhankelijke expertises binnen de Raad goed tot hun recht komen in het toezicht. Niet alleen binnen de verschillende (bovengenoemde) commissies van de Raad van Toezicht maar ook als klankbord voor uiteenlopende kwesties voelt de Raad zich betrokken bij de organisatie en de werknemers. Toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Deze extra betrokkenheid werd door alle partijen als waardevol ervaren (GCC principe 4).

Eind 2023 heeft de Raad een zelfevaluatie uitgevoerd, gericht op het eigen functioneren, teneinde eraan bij te dragen dat het zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op professionele en onafhankelijke wijze uitvoert. (GCC principe 7). De individuele leden reflecteerden in de schriftelijke zelfevaluatie op uiteenlopende thema's zoals het functioneren van de Raad, de onderlinge samenwerking en de verhouding met het Bestuur. De observaties en bevindingen die volgden op deze evaluatie werden in het laatste overleg van 2023 worden besproken.

Zo werd er onder andere gesproken over het inwerkprogramma van nieuwe Raad van Toezicht leden, het contact met de directie, de aanwezigheid en betrokkenheid van de Raad bij formele en informele evenementen, de (frequentie van de) informatievoorziening en het waarborgen van voldoende inhoudelijke componenten tijdens de Raad van Toezicht vergaderingen.

De Raad van Toezicht kijkt met tevredenheid terug op 2023, waarbij ook dit jaar voor het publiek een rijke programmering (fysiek en digitaal) is gepresenteerd.

De ingezette reorganisatie lijkt inmiddels voldoende ingebed door de directie. De Raad van Toezicht stelt daarbij vast dat de organisatie haar maatschappelijke doelstelling realiseert door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren (GCC principe 1).

Met belangstelling keek de Raad van Toezicht naar de realisatie van de nieuwe merkstrategie welke een nieuwe stap was in het uitrollen van de missie van de musea.

De Raad spreekt waardering uit voor het bestuur en alle medewerkers die de organisatie vormen voor de inzet in het afgelopen jaar.

De Raad van Toezicht is op de hoogte van het financiële resultaat en de wijze waarop het museum er ook dit jaar weer in is geslaagd om de exploitatie en de financiële omstandigheden aan te passen aan de actualiteit. De Raad stelt vast dat het bestuur in 2023 zorgvuldig en verantwoord om is gegaan met de mensen en de middelen van de organisatie (GCC principe 6). De Raad waardeert de manier waarop het museum de Audit Commissie en de Raad structureel informeert te aanzien van financiële vraagstukken en besluiten en keurde bij de vergadering van 14 december dan ook met vertrouwen de begroting 2024 goed.

Ook in 2023 heeft een daartoe ingestelde commissie van de Raad van Toezicht het functioneren van de bestuurders in hun aanwezigheid besproken. Daarbij is aan de orde gekomen dat het bestuur diens verantwoordelijkheid voor de algemeen dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie naar tevredenheid van de Raad van Toezicht heeft ingevuld (GCC principe 5).

De Raad van Toezicht en Directie onderschrijven de aanbevelingen van de Code Cultural Governance c.q. de principes van de Governance Code Cultuur alsmede de Code Culturele Diversiteit. Deze codes worden integraal toegepast (GCC principe 2).

De bezoldiging van de Directie van het Nationaal Museum van Wereldculturen valt binnen de WNT norm. In de jaarrekening is de bezoldiging van de directie van het museum vermeld. De leden en de voorzitter van de Raad van Toezicht voeren hun functie onbezoldigd uit. In 2023 zijn bestuur en toezichthouders in het kader van een onafhankelijke en integere rolvervulling alert geweest op belangenverstrengeling (GCC principe 3). In de navolgende overzichten worden de nevenactiviteiten van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht en het rooster van aftreden weergegeven.

Dit jaarverslag en deze jaarrekening werden op 25 maart 2024 door de Raad van Toezicht WMR vastgesteld.

De heer K.M. Becking, voorzitter

Mevrouw A. Bolle

Mevrouw L.A.M. van der Linden

Mevrouw H.A. Saam

De heer E.R. Kambel

De heer L.A.A. Pieters

De heer H.J.J. van Meegen

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2023

1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	(1)			
Huurders-investeringen		555.496		692.328
Inventaris		55.426		-
Kruispunt		210.438		350.730
Superstraat		56.044		168.132
			877.404	1.211.190
Vlottende activa				
Vorraden	(2)			
Gereed product en handelsgoederen			44.726	44.185
Vorderingen	(3)			
Debiteuren		221.152		195.556
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		253.484		117.227
Overige vorderingen en overlopende activa		356.387		189.308
			831.023	502.091
Liquide middelen	(4)		2.881.698	2.533.577
			<u>4.634.851</u>	<u>4.291.043</u>

2 GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
		€	€	€
Baten				
Subsidies	(8)	5.818.000	5.521.000	5.499.000
Entreegelden	(9)	318.015	200.000	233.210
Sponsorbijdragen en schenkingen	(10)	15.500	37.500	12.500
Rondleidingen en bruiklenen	(11)	110.111	50.000	88.532
Baten Horeca	(12)	2.041.949	1.820.000	1.662.289
Som van de geworven baten		8.303.575	7.628.500	7.495.531
Opbrengsten winkel	(13)	62.367	75.000	34.347
Overige baten	(14)	53.156	49.000	49.640
Som der baten		8.419.098	7.752.500	7.579.518
Lasten				
Directe lasten	(15)	911.208	1.173.500	1.120.697
Directe lasten Horeca	(16)	401.751	391.000	352.078
Directe lasten winkel	(17)	32.031	37.500	21.248
Totaal directe lasten		1.344.990	1.602.000	1.494.023
Personeelslasten	(18)	3.796.024	3.728.000	3.391.786
Afschrijvingen materiële vaste activa		401.646	407.000	393.123
Overige bedrijfslasten	(20)	2.570.172	2.509.500	2.576.372
Totaal bedrijfslasten		6.767.842	6.644.500	6.361.281
Saldo voor financiële baten en lasten		306.266	-494.000	-275.786
Financiële baten en lasten		20.231	-	-6.130
Saldo		326.497	-494.000	-281.916

3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2023		2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat	306.266		-275.786	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	401.646		393.123	
Mutatie voorzieningen	-213		1.001	
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie voorraden	-541		-1.619	
Mutatie vorderingen	-328.932		-26.420	
Mutatie kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen)	17.524		690.698	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		395.750		780.997
Ontvangen interest	20.231		-	
Betaalde interest	-		-6.130	
		20.231		-6.130
Kasstroom uit operationele activiteiten		415.981		774.867
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa		-67.860		-
		348.121		774.867

Samenstelling geldmiddelen

	2023		2022	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		2.533.577		1.758.710
Mutatie geldmiddelen		348.121		774.867
Geldmiddelen per 31 december		2.881.698		2.533.577

4 GECONSOLIDEERDE GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Wereldmuseum Rotterdam, statutair gevestigd te Rotterdam, en haar groepsmaatschappij bestaan voornamelijk uit:

- het exploiteren van een museum over culturen uit de gehele wereld.
- het exploiteren van zaalverhuur, banqueting en museumcafé.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Wereldmuseum Rotterdam is feitelijk en statutair gevestigd op Willemskade 25 te Rotterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 24383968.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Stichting Wereldmuseum Rotterdam zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het op grond van algemene aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Consolidatie

Lijst met kapitaalbelangen

Een overzicht van de gegevens vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW is onderstaand opgenomen. Stichting Wereldmuseum Rotterdam te Rotterdam staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. In de jaarrekening van Stichting Wereldmuseum Rotterdam zijn de financiële gegevens geconsolideerd van Stichting Wereldmuseum Rotterdam en de volgende groepsmaatschappijen:

Naam, statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal	Opgenomen in consolidatie
	%	
Wereldbusiness B.V. Rotterdam	100,00	Ja

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waar overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen en het Wereldmuseum te Rotterdam zijn per 1 mei 2017 een verregaande samenwerking aangegaan welke is vormgegeven door een personele unie op het niveau van de Raad van Toezicht, de directie en het management. Gelet op de, op dit terrein bestaande wettelijke bepalingen en strikte scheiding van economische eenheid is er geen sprake van een groepsrelatie.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Wereldmuseum Rotterdam zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting Wereldmuseum Rotterdam.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappij zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn 640 "Organisaties-zonder-winststreven (RJ 640)".

De geconsolideerde jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde.

Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De cijfers van 2022 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken.

Continuïteitsveronderstelling

De Stichting kan het museum niet rendabel exploiteren zonder subsidie. De Gemeente Rotterdam verleent subsidie op basis van een subsidieverzoek waarbij de begroting dient als onderbouwing. Na afloop van het jaar wordt mede op basis van een verantwoording de subsidie definitief vastgesteld. De verlening wordt jaarlijks gezien en vastgesteld. Dit heeft tot gevolg dat de Stichting geen zekerheid heeft dat de aangevraagde subsidie telkens zal worden verleend terwijl de Stichting niet kan voortbestaan zonder deze jaarlijkse subsidie.

Begin 2021 heeft de Gemeente Rotterdam een verleningsbeschikking afgegeven en daarin, onder verwijzing naar het cultuurplan 2021-2024, spreekt het college in deze verleningsbeschikking de intentie uit om te subsidiëren over de periode 2021 tot en met 2024.

Hierin is een jaarlijkse subsidie van € 5.351.000 exclusief eventueel accrés opgenomen. In verband met de gemeentelijke begrotingsregels wordt de subsidie jaarlijks verleend en vastgesteld. Er is derhalve geen volledige zekerheid over de continuïteit, echter is er geen reden om te veronderstellen dat de subsidie niet toegekend zal worden. Op basis van deze constatering hebben wij de jaarrekening uitgebracht onder de veronderstelling van continuïteit.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingslasten verminderd met afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de aanschaffingswaarde of vervaardigingslasten.

De verbouwingen worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur van maximaal 10 jaar.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

De Stichting bezit alle geplaatste aandelen van Wereldbusiness B.V. Het vermogen van Wereldbusiness B.V. is ultimo 2023 negatief. Gezien deze negatieve waarde en het gebruik om verliezen vanuit de Stichting aan te vullen is een voorziening gevormd voor een bedrag van het negatieve eigen vermogen.

Vorraden

Vorraden grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

De kortlopende vorderingen betreffen de vorderingen met een looptijd korter dan één jaar. Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves en fondsen

Mutatie bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. De aard van de bestemmingsreserves wordt later toegelicht.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald.

Indien aan bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en) wordt gedoteerd dan wel daaruit wordt geput wordt deze mutatie op de volgende wijze verwerkt: het saldo van de staat van baten en lasten wordt bepaald inclusief het overschot of tekort dat is ontstaan uit hoofde van de baten en lasten met een bijzondere bestemming. Onder de staat van baten en lasten wordt vervolgens een specificatie opgenomen van de verwerking van dit saldo in de onderscheiden posten van het eigen vermogen.

Jaarlijkse subsidie

De Gemeente Rotterdam besluit jaarlijks tot het toekennen van een subsidie. Deze jaarlijkse subsidie wordt ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar waarop de subsidie betrekking heeft. Na afloop van het jaar wordt, mede op grond van de ingediende verantwoording, via een vaststellingsbeschikking de subsidie definitief vastgesteld. De afrekening vindt aansluitend plaats. De Gemeente kan daarbij afwijken van het eerder in de verleningsbeschikking vastgestelde bedrag.

Lasten algemeen

De lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Pensioenen

Stichting Wereldmuseum Rotterdam heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Eventuele boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Bedrijfslasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt.

5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Huurders- investerings	Inventaris	Kruispunt	Superstraat	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2023</i>					
Aanschaffingswaarde	4.404.456	252.016	701.460	560.440	5.918.372
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.708.217	-255.927	-350.730	-392.308	-4.707.182
	<u>696.239</u>	<u>-3.911</u>	<u>350.730</u>	<u>168.132</u>	<u>1.211.190</u>
<i>Mutaties</i>					
Investerings	-	67.860	-	-	67.860
Afschrijvingen	-140.743	-8.523	-140.292	-112.088	-401.646
	<u>-140.743</u>	<u>59.337</u>	<u>-140.292</u>	<u>-112.088</u>	<u>-333.786</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2023</i>					
Aanschaffingswaarde	4.404.456	319.876	701.460	560.440	5.986.232
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.848.960	-264.450	-491.022	-504.396	-5.108.828
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>555.496</u>	<u>55.426</u>	<u>210.438</u>	<u>56.044</u>	<u>877.404</u>

In de huurovereenkomsten is niets opgenomen over enige vergoeding voor investeringen in de vorm van verbouwingen die achterblijven indien het Wereldmuseum de panden verlaat. Alsdan bedraagt de waarde van de verbouwingen nihil.

Afschrijvingspercentages

	%
Huurders-investeringen	10 - 20
Inventaris	20 - 25
Kruispunt	20
Superstraat	20

VLOTTENDE ACTIVA

2. Voorraden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Gereed product en handelsgoederen		
Voorraad banqueting	17.712	18.220
Voorraad museumcafé	4.012	2.777
Handelsgoederen	23.002	23.188
	<u>44.726</u>	<u>44.185</u>

De post handelsgoederen omvat de voorraad courante artikelen die de Stichting op voorraad heeft om te worden verkocht in de winkel.

3. Vorderingen

Debiteuren

Debiteuren	<u>221.152</u>	<u>195.556</u>
------------	----------------	----------------

Een voorziening voor vermoedelijke oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Overige belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	<u>253.484</u>	<u>117.227</u>
----------------	----------------	----------------

Overlopende activa

Vooruitbetaalde huisvestingskosten	141.723	117.323
Vooruitbetaalde kosten drukwerk	4.098	2.922
Vooruitbetaalde automatiseringskosten	7.969	7.650
Vooruitbetaalde contributies en abonnementen	25.486	14.882
Te ontvangen partnerkortingen	27.703	-
Overlopende personeelskosten	3.166	1.508
Vooruitbetaalde beveiligingskosten	15.000	-
Te ontvangen bedragen acties	2.018	-
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten "Made In China"	35.462	-
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten "A World In Common"	5.212	-
Te ontvangen bijdragen fondsen	51.800	-
Te ontvangen vergoeding depot huismeester	-	9.360
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten "Kolonialisme en Rotterdam"	-	1.697
Te ontvangen sponsorbijdragen	2.230	2.260
Te ontvangen bankrente en -kosten	8.232	216
Te ontvangen afrekening Museumjaarkaart/Rotterdampas	24.788	31.240
Overige overlopende activa	1.500	250
	<u>356.387</u>	<u>189.308</u>

Onder de opgenomen vorderingen bevinden zich geen posten met een looptijd van meer dan één jaar.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
4. Liquide middelen		
ABN AMRO Bank N.V.	2.873.223	2.519.596
Kas	5.581	9.023
Gelden onderweg	2.894	4.958
	<u>2.881.698</u>	<u>2.533.577</u>

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

PASSIVA

5. Reserves

Voor een toelichting op het groepsvermogen verwijzen wij u naar de toelichting op het eigen vermogen van de enkelvoudige balans op pagina 49 van dit rapport.

6. Voorzieningen

	2023	2022
	€	€
<i>Voorziening jubileumuitkeringen</i>		
Stand per 1 januari	19.487	18.486
Mutatie	-213	1.001
Stand per 31 december	<u>19.274</u>	<u>19.487</u>

7. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Crediteuren		
Crediteuren	<u>344.092</u>	<u>123.499</u>
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	32.863	32.252
Loonheffing	93.047	80.100
Pensioenen	49.762	37.614
	<u>175.672</u>	<u>149.966</u>

Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Overlopende passiva		
Te betalen personeelskosten	119.577	120.801
Te betalen huisvestingskosten	119.095	517.696
Te betalen accountantskosten	14.300	30.300
Te betalen bankrente en -kosten	298	298
Te betalen nettoloon	22.655	15.458
Vooruitontvangen bedragen	142.518	134.911
Te betalen programmeringskosten	-	14.140
NMVW Doorbelastingen	312.040	118.847
Te betalen afrekening Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	-	2.670
Vooruitontvangen e-tickets	485	135
Te betalen kosten "Kolonialisme en Rotterdam"	143.000	-
Te betalen kosten "Hairpower"	22.000	140.848
Te betalen kosten "Hiphop"	-	30.000
Overige kortlopende schulden en overlopende passiva	4.193	2.832
	<u>900.161</u>	<u>1.128.936</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huur

De stichting heeft een langlopende huurovereenkomst (30 jaar) afgesloten met de Dienst Stadsontwikkeling van de Gemeente Rotterdam, afdeling Vastgoed. De huurlast inclusief voorschot op de servicekosten over 2023 bedroeg € 1.600.222 (dit is exclusief de afrekening servicekosten over voorgaande jaren en de nog te ontvangen afrekening servicekosten over 2023). De huur wordt jaarlijks geïndexeerd.

6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
8. Subsidies			
Subsidie gemeente Rotterdam	5.685.000	5.471.000	5.471.000
Bijdragen fondsen "Kolonialisme en Rotterdam"	106.000	50.000	-
Bijdragen fondsen	27.000	-	28.000
	<u>5.818.000</u>	<u>5.521.000</u>	<u>5.499.000</u>
9. Entreegelden			
Entreegelden	<u>318.015</u>	<u>200.000</u>	<u>233.210</u>
10. Sponsorbijdragen en schenkingen			
Sponsoren	-	25.000	-
Schenkingen	15.500	12.500	12.500
	<u>15.500</u>	<u>37.500</u>	<u>12.500</u>
11. Baten uit acties van derden			
Rondleidingen	6.878	7.000	9.768
Bruiklenen	-	-	150
Opbrengsten educatie	103.233	43.000	78.614
	<u>110.111</u>	<u>50.000</u>	<u>88.532</u>
12. Baten van verbonden organisaties zonder winststreven			
Inkomsten Horeca	<u>2.041.949</u>	<u>1.820.000</u>	<u>1.662.289</u>
13. Opbrengsten winkel			
Opbrengsten winkelverkoop	<u>62.367</u>	<u>75.000</u>	<u>34.347</u>
14. Overige baten			
Detachering personeel huismeester	43.056	43.000	37.440
Huuropbrengsten	10.100	6.000	12.200
	<u>53.156</u>	<u>49.000</u>	<u>49.640</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
15. Directe lasten			
Audiovisuele (AV) Voorzieningen	3.196	-	-
Tegenprestatie sponsors	-	5.000	-
Transportkosten	2.489	3.000	2.443
Fotowerk	-	10.000	850
Onderhoud e.d. projecten	76.153	40.000	21.656
Programmeringskosten	61.938	147.500	102.178
Wisseltentoonstellingen	345.587	550.000	707.012
Onderwijsactiviteiten	33.627	35.000	14.221
Inkoopkosten entreegelden	387	5.000	3.286
Inkoopkosten personeelskantine	4.066	8.000	4.141
Collectie aankopen	6.580	10.000	-
Marketingkosten	377.185	360.000	264.910
	<u>911.208</u>	<u>1.173.500</u>	<u>1.120.697</u>

Alle kosten gemaakt voor een wisseltentoonstelling worden bij de start van de wisseltentoonstelling ten laste van het resultaat gebracht. Eventuele meerkosten die tijdens de wisseltentoonstelling worden gemaakt, komen direct ten laste van het resultaat.

In 2023 zijn er twee wisseltentoonstellingen geproduceerd (2022: 2)

16. Directe lasten Horeca

Directe inkoop Horeca	401.751	391.000	350.859
Dervingskosten banqueting	-	-	1.219
	<u>401.751</u>	<u>391.000</u>	<u>352.078</u>

17. Directe lasten winkel

Directe inkoop winkel	<u>32.031</u>	<u>37.500</u>	<u>21.248</u>
-----------------------	---------------	---------------	---------------

18. Personeelslasten

In de loonkosten is een bedrag opgenomen van € 158.692 aan pensioenkosten.

Lonen en salarissen

Loonkosten	2.294.404	2.315.000	1.993.996
Uitzendkrachten	819.523	723.000	801.949
Doorbelaste personeelskosten Nationaal Museum van Wereldculturen	747.685	690.000	693.688
	<u>3.861.612</u>	<u>3.728.000</u>	<u>3.489.633</u>
Ontvangen ziekengelduitkeringen	-7.293	-	-10.287
Ontvangen subsidie Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	-2.869	-	-42.096
Doorbelaste personeelslasten	-55.426	-	-45.464
	<u>3.796.024</u>	<u>3.728.000</u>	<u>3.391.786</u>

Bezoldiging van (voormalige) bestuurders en leden van de Raad van Toezicht

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector voor topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen is van toepassing op Stichting Wereldmuseum Rotterdam. Hierna is de totale bezoldiging voor (gewezen) topfunctionarissen opgenomen. Het toepasselijk WNT-maximum bedraagt voor de voorzitter van de Raad van Toezicht € 33.450 (2022: € 32.400) en voor de leden van de Raad van Toezicht € 22.300 (2022: € 21.600) op jaarbasis.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst die tussen NMVW en WM is overeengekomen wordt de directeur gedetacheerd door NMVW bij het WM. De maximale WNT -bezoldiging voor de directeur is derhalve berekend op basis van de norm voor functievervulling anders dan op grond van dienstbetrekking. Het toepasselijk WNT-maximum voor de (gewezen) topfunctionarissen anders dan op grond van dienstbetrekking bedraagt € 29.500 (2022: € 28.600) voor kalendermaand 1 – 6 en € 22.400 (2022: € 21.700) voor de kalendermaand 7 -12. Voor de daaropvolgende kalendermaanden geldt het maximum van € 233.000 (2022: € 216.000) bij een fulltime functievervulling . Het maximale uurtarief voor de (gewezen) topfunctionarissen anders dan op grond van dienstbetrekking bedraagt € 212 (2022: € 206).

Naam : M.J. van Bommel (Algemeen directeur)
Geslacht : vrouw
Geboortedatum : 02-06-1966
Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december op detacheringsbasis
Omvang dienstverband : 0,25 fte (2022 :0,25 fte)
WNT-maximum : € 55.750 (2022: € 75.450)

Naam : W.A.H. Modest (Inhoudelijk directeur)
Geslacht : man
Geboortedatum : 23-03-1972
Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december op detacheringsbasis
Omvang dienstverband : 0,25 fte (2022: 0,25 fte)
WNT-maximum : € 55.750 (2022: € 57.700)

Naam : K.M. Becking (Voorzitter RvT)
Geslacht : man
Geboortedatum : 03-11-1969
Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december
WNT-maximum : € 33.450 (2022: € 32.400)

Naam : P.E. de Weichs de Wenne (Lid RvT)
Geslacht : vrouw
Geboortedatum : 22-11-1969
Duur dienstverband : 1 januari tot en met 28 april (2022: 1 januari tot en met 31 december)
WNT-maximum : € 7.433 (2022: € 21.600)

Naam : L.A.M. van der Linden (Lid RvT)
Geslacht : vrouw
Geboortedatum : 19-01-1957
Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december
WNT-maximum : € 22.300 (2022: € 21.600)

Naam : H.A. Saam (Lid RvT)
 Geslacht : vrouw
 Geboortedatum : 21-06-1960
 Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december
 WNT-maximum : € 22.300 (2022: € 21.600)

Naam : E.R. Kambel (Lid RvT)
 Geslacht : vrouw
 Geboortedatum : 04-11-1969
 Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december
 WNT-maximum : € 22.300 (2022: € 21.600)

Naam : H.J.H. van Meegen (Lid RvT)
 Geslacht : man
 Geboortedatum : 30-03-1966
 Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december (2022: 1 april tot en met 31 december)
 WNT-maximum : € 22.300 (2022: € 16.200)

Naam : L.A.A. Pieters (Lid RvT)
 Geslacht : man
 Geboortedatum : 08-06-1968
 Duur dienstverband : 1 januari tot en met 31 december (2022: 1 april tot en met 31 december)
 WNT-maximum : € 22.300 (2022: € 16.200)

Naam : A. Bolle (Lid RvT)
 Geslacht : vrouw
 Geboortedatum : 30-07-1975
 Duur dienstverband : 27 juni tot en met 31 december
 WNT-maximum : € 11.150 (2022: n.v.t.)

Bezoldiging van (gewezen) topfunctionarissen:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
M.J. van Bommel	45.750	42.992
W.A.H. Modest	40.250	34.224
K.M. Becking	-	-
P.E. de Weichs de Wenne	-	-
L.A.M. van der Linden	-	-
H.A. Saam	-	-
E.R. Kambel	-	-
H.J.H. van Meegen	-	-
L.A.A. Pieters	-	-
A. Bolle	-	-

Bezoldiging van topfunctionarissen voor werkzaamheden anders dan als topfunctionaris:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
L.A.M. van der Linden	1.000	-

Overzicht maatschappelijke- en nevenactiviteiten van leden Raad van Toezicht en Directie van Stichting Wereldmuseum Rotterdam

Dhr. prof. dr. K. Becking Voorzitter RvT	Rector Magnificus en Voorzitter van het College van Bestuur Nyenrode Business Universiteit Lid Raad van Toezicht Perscentrum Nieuwpoort Voorzitter Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Mevr. P.E. de Weichs de Wenne Lid R RvT (tot en met 28 april 2023)	Zelfstandig Interimmanager, adviseur en vertrouwenspersoon Extern vertrouwenspersoon IDFA Bestuurslid Stichting Landgoed Geijsteren Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Mevr. drs. L.A.M. van der Linden Lid R RvT	Workshopleider Reinwardt Academie Voorzitter Vfonds Houd je erfgoed levend Bestuurslid Nationaal Comité 4 en 5 mei Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Mevr. drs. H.A. Saam Lid RvT	Directeur-bestuurder Museum het Valkhof – Kam, Nijmegen Lid Raad van Toezicht Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Mevr. mr. dr. E.R. Kambel Lid RvT	Directeur-bestuurder Rutu Foundation Lid Adviesraad Heritage Language Education Network Jurylid Jenny Smelik-IBBY prijs voor kinder- en jeugdliteratuur Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Dhr. L.A.A. Pieters Lid RvT	Global Consumer Industry Leader Deloitte Lid Foundation Board Workplace Pride Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Dhr. mr. H.J.H. van Meegen Lid RvT	Voorzitter Bestuur Rechtbank Amsterdam Raadsheer-plaatsvervanger bij Gerechtshof Den Haag Voorzitter Stichting Vrienden van de Domkerk Vice-voorzitter Raad van Toezicht Centraal Museum Utrecht Extern vertrouwenspersoon Museum Catharijneconvent Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Mevr. A. Bolle Lid R RvT (vanaf 27 juni 2023)	Directeur-bestuurder Kunstgebouw Lid Raad van Toezicht Stadstheater en kunstencentrum De Kom Lid Raad van Toezicht De Dependence Bestuurslid International Conducting Competition Rotterdam (ICCR) Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum van Wereldculturen
Mevr. drs. M.J. van Bommel Algemeen Directeur	Algemeen Directeur Nationaal Museum van Wereldculturen Algemeen Directeur Stichting Wereldmuseum Rotterdam Bestuurder Wereldbusiness B.V. Lid Klankbordgroep Maritiem Museum Rotterdam
Dhr. W.A.H. Modest Inhoudelijk Directeur	Inhoudelijk Directeur Nationaal Museum van Wereldculturen Inhoudelijk Directeur Stichting Wereldmuseum Rotterdam Lid Adviescommissie General Public, National Museum of Ireland Lid Adviesraad Memory Studies Association Lid Raad van Toezicht Rietveld Academie Lid Raad van Bestuur Stichting Deutsches Zentrum Kulturgutverluste Lid Redactieraad Small Axe, Journal of Caribbean Criticism Lid Ethische Commissie Nederlandse Museumvereniging Redacteur Routledge Studies in Culture and Development

Personeelsleden

Bij de groep waren in 2023 gemiddeld 42 personeelsleden werkzaam (2022: 39).

Ultimo 2023 zijn bij de groep daadwerkelijk 68 werknemers (2022: 61) in dienst, omgerekend zijn dit op fulltimebasis 32,7 fte (2022: 30,3 fte).

19. Afschrijvingen

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Huurders-investeringen	140.743	148.000	140.743
Inventaris	8.523	7.000	-
Kruispunt	140.292	140.000	140.292
Superstraat	112.088	112.000	112.088
	<u>401.646</u>	<u>407.000</u>	<u>393.123</u>

20. Overige bedrijfslasten

Overige personeelslasten	86.597	110.000	106.076
Huisvestingslasten	2.148.718	2.056.500	2.248.560
Algemene lasten	334.857	343.000	221.736
	<u>2.570.172</u>	<u>2.509.500</u>	<u>2.576.372</u>

Overige personeelslasten

Reis- en verblijfkosten	46.244	41.000	39.931
Kosten vrijwilligers	-	5.000	-
Maaltijdkosten personeel	5.980	11.000	7.622
Kosten dienstkleeding	1.185	11.000	5.256
Studie- en opleidingskosten	13.301	23.500	8.208
Kosten werving en selectie	1.920	5.500	14.132
Mutaties voorziening jubileumuitkering	-213	-	1.001
Overige personeelskosten	18.180	13.000	29.926
	<u>86.597</u>	<u>110.000</u>	<u>106.076</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Huisvestingslasten			
Huur	1.663.378	1.436.000	1.502.269
Afrekening servicekosten voorgaande jaren	-150.375	-	32.188
Gas, water en electra	382.401	376.000	444.546
Onderhoud gebouwen	45.249	42.000	54.619
Beveiligingskosten	53.903	44.500	41.627
Belastingen en zakelijke lasten	38.212	29.000	64.088
Verzekeringen	47.182	51.000	34.293
Schoonmaakkosten	34.783	25.000	33.698
Materiaal en gereedschappen	31.474	45.000	38.682
Overige huisvestingslasten	2.511	8.000	2.550
	<u>2.148.718</u>	<u>2.056.500</u>	<u>2.248.560</u>

Onder de huisvestingslasten is in 2023 een vrijval opgenomen van de teveel gereserveerde servicekosten Willemskade (€ 129.571) en Metaalhof (€ 20.804). Dit is de resultante van de in het verleden gereserveerde bijdrage en de afrekening over de jaren 2017-2022. Daarnaast is een schatting opgenomen voor de afrekening van servicekosten over 2023 (totaal € 63.000).

In boekjaar 2022 was een afrekening van de servicekosten voor de Willemskade over 2018-2021 opgenomen waardoor er € 32.188 meer kosten zijn verantwoord.

Algemene lasten

Telecommunicatie	24.665	24.500	23.596
Porti	343	2.000	1.661
Drukwerk en fotokopieën	11.953	30.000	12.683
Representatie	8.015	11.500	6.174
Automatisering	194.990	128.500	96.981
Inhuur P&O/FA	6.900	20.000	5.368
Arbodienst	5.679	5.500	6.289
Accountantskosten	28.300	32.000	29.300
Kantoorbehoeften	5.794	5.000	2.563
Bank- en incassokosten	9.559	8.000	10.044
Externe adviseurs en uitbesteed werk	-	10.000	538
Pers en publiciteit	23.164	47.000	19.167
Abonnementen en lidmaatschappen	15.492	19.000	12.812
Mutatie (voorziening) dubieuze debiteuren	-	-	-3.578
Overige baten en lasten	3	-	-1.862
	<u>334.857</u>	<u>343.000</u>	<u>221.736</u>

Financiële baten en lasten

21. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

Bankrente en -kosten	<u>20.231</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
----------------------	---------------	----------	----------

22. Rentelasten en soortgelijke lasten

Bankrente en -kosten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-6.130</u>
----------------------	----------	----------	---------------

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2023

7 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023
(na resultaatbestemming)

		31 december 2023		31 december 2022	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	(23)				
Huurders-investeringen		555.496		692.328	
Inventaris		55.426		-	
Kruispunt		210.438		350.730	
Superstraat		56.044		168.132	
			877.404		1.211.190
Vlottende activa					
Vorraden	(25)		23.002		23.188
Vorderingen	(26)				
Debiteuren		53.411		16.673	
Vorderingen op groepsmaatschappijen		283.858		114.825	
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		253.484		117.227	
Overlopende activa		303.843		176.297	
			894.596		425.022
Liquide middelen	(27)		2.544.432		2.375.443
			<u>4.339.434</u>		<u>4.034.843</u>

	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves en fondsen	(28)			
Algemene reserve	1.576.652		1.889.155	
Mutatie bestemmingsreserves	1.619.000		980.000	
		3.195.652		2.869.155
Voorzieningen	(29)			
Voorziening jubileumuitkeringen		19.274		19.487
Kortlopende schulden en overlopende passiva	(30)			
Crediteuren	278.508		83.515	
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	107.280		91.340	
Overlopende passiva	738.720		971.346	
		1.124.508		1.146.201
		<u>4.339.434</u>		<u>4.034.843</u>

8 ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
		€	€	€
Baten				
Subsidies	(31)	5.818.000	5.521.000	5.499.000
Entreegelden	(32)	318.015	200.000	233.210
Sponsorbijdragen en schenkingen	(33)	15.500	37.500	12.500
Rondleidingen en bruiklenen	(34)	110.111	50.000	88.532
Opbrengsten winkel	(35)	62.367	75.000	34.347
Overige baten	(36)	398.996	353.500	364.522
Som der baten		6.722.989	6.237.000	6.232.111
Lasten				
Directe lasten	(37)	957.038	1.173.500	1.146.455
Directe lasten winkel	(38)	32.031	37.500	21.248
		989.069	1.211.000	1.167.703
Personeelslasten	(39)	2.803.096	2.811.000	2.552.744
Afschrijvingen materiële vaste activa	(40)	401.646	407.000	393.123
Overige bedrijfslasten	(41)	2.469.783	2.327.000	2.472.143
		5.674.525	5.545.000	5.418.010
Saldo voor financiële baten en lasten		59.395	-519.000	-353.602
Financiële baten en lasten	(42)	20.231	-	-5.183
		79.626	-519.000	-358.785
Resultaat deelnemingen	(43)	246.871	25.000	76.869
Saldo		326.497	-494.000	-281.916
Resultaatbestemming				
Algemene reserve		-312.503	-494.000	-561.916
Mutatie bestemmingsreserves		639.000	-	280.000
		326.497	-494.000	-281.916

9 ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn 640 "organisaties-zonder-winststreven" (RJ 640).

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede de toelichting op de onderscheidende activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niets anders wordt vermeld.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Stichting Wereldmuseum Rotterdam.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het resterende aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen.

10 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

23. Materiële vaste activa

	Huurders- investerings	Inventaris	Kruispunt	Superstraat	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2023</i>					
Aanschaffingswaarde	4.404.456	149.342	701.460	560.440	5.815.698
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.708.217	-153.253	-350.730	-392.308	-4.604.508
	<u>696.239</u>	<u>-3.911</u>	<u>350.730</u>	<u>168.132</u>	<u>1.211.190</u>
<i>Mutaties</i>					
Investerings	-	67.860	-	-	67.860
Afschrijvingen	-140.743	-8.523	-140.292	-112.088	-401.646
	<u>-140.743</u>	<u>59.337</u>	<u>-140.292</u>	<u>-112.088</u>	<u>-333.786</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2023</i>					
Aanschaffingswaarde	4.404.456	217.202	701.460	560.440	5.883.558
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.848.960	-161.776	-491.022	-504.396	-5.006.154
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>555.496</u>	<u>55.426</u>	<u>210.438</u>	<u>56.044</u>	<u>877.404</u>

In de huurovereenkomsten is niets opgenomen over enige vergoeding voor investeringen in de vorm van verbouwingen die achterblijven indien het Wereldmuseum de panden verlaat. Alsdan bedraagt de waarde van de verbouwingen nihil.

Afschrijvingspercentages

	%
Huurders-investeringen	10 - 20
Inventaris	20 - 25
Kruispunt	20
Superstraat	20

24. Financiële vaste activa

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		
Wereldbusiness B.V.te Rotterdam (100%)	-	-
	2023	2022
	€	€
<i>Wereldbusiness B.V.</i>		
Stand per 1 januari	-1.348.126	-1.424.995
Aandeel in het resultaat	246.871	76.869
	-1.101.255	-1.348.126
In mindering gebracht op de kortlopende vordering	1.101.255	1.348.126
Stand per 31 december	-	-

De deelneming in Wereldbusiness B.V.is gewaardeerd op nihil. Het negatieve aandeel in het eigen vermogen van de deelneming is opgenomen als voorziening voor oninbaarheid op de rekening-courantverhouding. Derhalve stelt Stichting Wereldmuseum Rotterdam zich aansprakelijk voor het negatieve eigen vermogen tot maximaal het saldo op de rekening-courant verhouding.

VLOTTENDE ACTIVA

25. Voorraden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Gereed product en handelsgoederen		
Handelsgoederen	23.002	23.188

26. Vorderingen

Debiteuren

Debiteuren	53.411	16.673
------------	--------	--------

Een voorziening voor vermoedelijke oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Vorderingen op groepsmaatschappijen

Wereldbusiness B.V.	283.858	114.825
---------------------	---------	---------

Wereldbusiness B.V.

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari	1.462.949	1.456.605
Mutaties, per saldo	-77.836	6.346
Vordering per 31 december	1.385.113	1.462.951
Voorziening voor de negatieve deelneming	-1.101.255	-1.348.126
Stand per 31 december	<u>283.858</u>	<u>114.825</u>

Stichting Wereldmuseum Rotterdam stelt zich aansprakelijk voor het negatieve eigen vermogen tot maximaal het saldo op de rekening-courant verhouding. Derhalve is het negatieve aandeel in het eigen vermogen van de deelneming opgenomen als voorziening voor oninbaarheid op de rekening-courant verhouding.

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>253.484</u>	<u>117.227</u>

Overlopende activa

Vooruitbetaalde huisvestingskosten	141.723	117.323
Vooruitbetaalde kosten drukwerk	4.098	2.922
Vooruitbetaalde automatiseringskosten	7.969	7.650
Vooruitbetaalde contributies en abonnementen	2.875	4.131
Overlopende personeelskosten	3.166	1.508
Vooruitbetaalde beveiligingskosten	15.000	-
Te ontvangen bedragen acties	2.018	-
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten "Made In China"	35.462	-
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten "A World In Common"	5.212	-
Te ontvangen bijdragen fondsen	51.800	-
Te ontvangen vergoeding depot huismeester	-	9.360
Vooruitbetaalde tentoonstellingskosten "Kolonialisme en Rotterdam"	-	1.697
Te ontvangen bankrente en -kosten	8.232	216
Te ontvangen afrekening Museumjaarkaart/Rotterdampas	24.788	31.240
Overige overlopende activa	1.500	250
	<u>303.843</u>	<u>176.297</u>

27. Liquide middelen

ABN AMRO Bank N.V.	2.538.712	2.366.698
Kas	3.356	4.103
Gelden onderweg	2.364	4.642
	<u>2.544.432</u>	<u>2.375.443</u>

PASSIVA

28. Eigen vermogen

	2023	2022
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	1.889.155	2.451.071
Resultaatbestemming	-312.503	-561.916
Stand per 31 december	<u>1.576.652</u>	<u>1.889.155</u>

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€

Mutatie bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve onderzoek (koloniale) roofof kunst	540.000	351.000
Bestemmingsreserve Rotterdamse samenwerking en gemeenschappen	186.000	229.000
Bestemmingsreserve Superstraat	400.000	400.000
Bestemmingsreserve nieuw collectiegebouw	493.000	-
	<u>1.619.000</u>	<u>980.000</u>

	2023	2022
	€	€

Bestemmingsreserve onderzoek (koloniale) roofof kunst

Stand per 1 januari	351.000	400.000
Resultaatbestemming	189.000	-49.000
Stand per 31 december	<u>540.000</u>	<u>351.000</u>

In de Vaststellingsbeschikking 2020 is ten aanzien van het positieve exploitatiesaldo 2020 bepaald dat het bedrag dat resteert na aanvulling van het weerstandsvermogen tot het in deze Vaststellingsovereenkomstbenoemde niveau in een te vormen bestemmingsreserve wordt ondergebracht. Deze bestemmingsreserve wordt gevormd met het doel de activiteiten met betrekking tot het onderzoek naar de Rotterdamse collectie in het kader van (koloniale) roofof kunst te faciliteren en derhalve ter dekking van de uitgaven hiervoor.

In 2023 is € 108.000 via de resultaatverdeling onttrokken aan de bestemmingsreserve onderzoek (koloniale) roofof kunst, daarnaast is op basis van de huidige inschatting voor de te verwachten kosten een aanvullende dotatie via de resultaatverdeling opgenomen van € 297.000. Per saldo resteert een toename van de bestemmingsreserve met € 189.000.

	2023	2022
	€	€
<i>Bestemmingsreserve Rotterdamse samenwerking en communities</i>		
Stand per 1 januari	229.000	300.000
Resultaatbestemming	-43.000	-71.000
Stand per 31 december	<u>186.000</u>	<u>229.000</u>

Onderdeel van ons meerjarenbeleid is de ontwikkeling van structurele (langjarige) samenwerkingsverbanden met Rotterdamse makers, netwerken en communities.

De bekostiging van geplande en begrote activiteiten op dit gebied zijn opgenomen in de activiteitenplannen en (meerjaren-)begrotingen. Gedurende het begrotingsjaar kunnen zich echter onverwachte, kansrijke mogelijkheden voordoen die niet voorzien zijn in de reguliere exploitatiestructuren. Deze bestemmingsreserve is gevormd met het doel deze niet geplande en begrote activiteiten en experimenten te faciliteren en derhalve ter dekking van de uitgaven hiervoor.

In 2023 is 43.000 via de resultaatverdeling onttrokken aan de bestemmingsreserve Rotterdamse samenwerking en communities.

Bestemmingsreserve Superstraat

Stand per 1 januari	400.000	-
Resultaatbestemming	-	400.000
Stand per 31 december	<u>400.000</u>	<u>400.000</u>

In 2022 werd een derde bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van Superstraat. De wereld is voortdurend in ontwikkeling en wij ontwikkelen mee, zo ook de bewoners van de kindertentoonstelling Superstraat, die in 2019 werd geopend. De bestemmingsreserve wordt aangewend voor de vernieuwing van deze semi-permanente tentoonstelling.

Bestemmingsreserve nieuw collectiegebouw

Stand per 1 januari	-	-
Resultaatbestemming	493.000	-
Stand per 31 december	<u>493.000</u>	<u>-</u>

De verwachting is dat in 2029 het door de Gemeente nieuw te realiseren collectiecentrum in gebruik genomen zal worden. In 2024 vindt de planvorming voor het gebouw plaats. De collectie zal in de beleidsperiode 2025-2028 verhuisklaar gemaakt worden. Wij voorzien dat het noodzakelijk zal zijn om de capaciteit van het team collectiemedewerkers uit te breiden gedurende deze beleidsperiode om de werkzaamheden in het kader van Project Verhuisklaar tijdig uit te kunnen voeren.

29. Voorzieningen

Voorziening jubileumuitkeringen

Stand per 1 januari	19.487	18.486
Mutatie	-213	1.001
Stand per 31 december	<u>19.274</u>	<u>19.487</u>

30. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Crediteuren		
Crediteuren	278.508	83.515
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	64.990	57.074
Pensioenen	42.290	34.266
	107.280	91.340
Overlopende passiva		
Te betalen personeelskosten	88.880	77.972
Te betalen huisvestingskosten	119.095	517.696
Te betalen accountantskosten	7.000	21.000
Te betalen bankrente en -kosten	119	127
Te betalen nettoloon	16.992	13.189
Vooruitontvangen bedragen	25.513	35.201
Te betalen programmeringskosten	-	14.140
NMWW Doorbelastingen	312.040	118.847
Vooruitontvangen e-tickets	485	135
Te betalen kosten "Kolonialisme en Rotterdam"	143.000	-
Te betalen kosten "Hairpower"	22.000	140.848
Te betalen kosten "Hiphop"	-	30.000
Overige kortlopende schulden en overlopende passiva	3.596	2.191
	738.720	971.346

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huur

De stichting heeft een langlopende huurovereenkomst (30 jaar) afgesloten met de Dienst Stadsontwikkeling van de Gemeente Rotterdam, afdeling Vastgoed. De huurlast inclusief voorschot op de servicekosten over 2023 bedroeg € 1.600.222 (dit is exclusief de afrekening servicekosten over voorgaande jaren en de nog te ontvangen afrekening servicekosten over 2023). De huur wordt jaarlijks geïndexeerd.

11 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
31. Subsidies			
Subsidie gemeente Rotterdam	5.685.000	5.471.000	5.471.000
Bijdragen fondsen "Kolonialisme en Rotterdam"	106.000	50.000	-
Bijdragen fondsen	27.000	-	28.000
	<u>5.818.000</u>	<u>5.521.000</u>	<u>5.499.000</u>
32. Entregelden			
Entregelden	<u>318.015</u>	<u>200.000</u>	<u>233.210</u>
33. Sponsorbijdragen en schenkingen			
Sponsoren	-	25.000	-
Schenkingen	15.500	12.500	12.500
	<u>15.500</u>	<u>37.500</u>	<u>12.500</u>
.			
34. Rondleidingen en bruiklenen			
Rondleidingen	6.878	7.000	9.768
Bruiklenen	-	-	150
Opbrengsten educatie	103.233	43.000	78.614
	<u>110.111</u>	<u>50.000</u>	<u>88.532</u>
35. Opbrengsten winkel			
Opbrengsten winkelverkoop	<u>62.367</u>	<u>75.000</u>	<u>34.347</u>
36. Overige baten			
Detacheren personeel	49.440	36.500	46.082
Detachering personeel huismeester	43.056	43.000	37.440
Huuropbrengsten	306.500	274.000	281.000
	<u>398.996</u>	<u>353.500</u>	<u>364.522</u>

De detachering van personeel betreft de doorberekende kosten aan Wereldbusiness B.V.

De huuropbrengsten bevat de aan Wereldbusiness B.V. berekende huur ad. € 296.400 (2022: € 268.800) per jaar.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
37. Directe lasten			
Audiovisuele (AV) Voorzieningen	3.196	-	-
Tegenprestatie sponsors	-	5.000	-
Transportkosten	2.489	3.000	2.443
Fotowerk	-	10.000	850
Onderhoud e.d. projecten	76.153	40.000	21.656
Programmeringskosten	89.350	147.500	120.257
Wisseltentoonstellingen	364.005	550.000	713.086
Onderwijsactiviteiten	33.627	35.000	15.592
Inkoopkosten entreegelden	387	5.000	3.286
Inkoopkosten personeelskantine	4.066	8.000	4.141
Collectie aankopen	6.580	10.000	-
Marketingkosten	377.185	360.000	265.144
	<u>957.038</u>	<u>1.173.500</u>	<u>1.146.455</u>

Alle kosten gemaakt voor een wisseltentoonstelling worden bij de start van de wisseltentoonstelling ten laste van het resultaat gebracht. Eventuele meerkosten die tijdens de wisseltentoonstelling worden gemaakt, komen direct ten laste van het resultaat.

In 2023 zijn er twee wisseltentoonstelling geproduceerd (2022: 2)

38. Directe lasten winkel

Directe inkoop winkel	<u>32.031</u>	<u>37.500</u>	<u>21.248</u>
-----------------------	---------------	---------------	---------------

39. Personeelslasten

In de loonkosten is een bedrag opgenomen van € 135.447 aan pensioenkosten.

Lonen en salarissen

Loonkosten	1.741.519	1.701.000	1.466.937
Uitzendkrachten	407.139	420.000	455.334
Doorbelaste personeelskosten Nationaal Museum van Wereldculturen	747.685	690.000	693.688
	<u>2.896.343</u>	<u>2.811.000</u>	<u>2.615.959</u>
Ontvangen ziekengelduitkeringen	-7.293	-	-10.287
Doorbelaste personeelslasten	-85.954	-	-52.928
	<u>2.803.096</u>	<u>2.811.000</u>	<u>2.552.744</u>

Afschrijvingen

40. Afschrijvingen materiële vaste activa

Huurders-investeringen	140.743	148.000	140.743
Inventaris	8.523	7.000	-
Kruispunt	140.292	140.000	140.292
Superstraat	112.088	112.000	112.088
	<u>401.646</u>	<u>407.000</u>	<u>393.123</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
41. Overige bedrijfslasten			
Overige personeelslasten	63.257	73.000	74.706
Huisvestingslasten	2.115.243	2.002.000	2.216.870
Algemene lasten	291.283	252.000	180.567
	<u>2.469.783</u>	<u>2.327.000</u>	<u>2.472.143</u>
Overige personeelslasten			
Reis- en verblijfkosten	30.581	26.000	28.792
Kosten vrijwilligers	-	5.000	-
Maaltijdkosten personeel	945	2.000	151
Kosten dienstkleiding	401	5.000	3.426
Studie- en opleidingskosten	13.398	18.000	7.208
Kosten werving en selectie	665	4.000	7.828
Mutaties voorziening jubileumuitkering	-213	-	1.001
Overige personeelskosten	17.480	13.000	26.300
	<u>63.257</u>	<u>73.000</u>	<u>74.706</u>
Huisvestingslasten			
Huur	1.663.378	1.435.000	1.502.269
Afrekening servicekosten voorgaande jaren	-150.375	-	32.188
Gas, water en electra	382.401	376.000	444.546
Onderhoud gebouwen	45.249	42.000	54.619
Beveiligingskosten	51.945	40.000	38.957
Belastingen en zakelijke lasten	38.212	29.000	64.088
Verzekeringen	29.109	27.000	25.016
Schoonmaakkosten	34.783	25.000	33.698
Materiaal en gereedschappen	18.030	20.000	18.939
Overige huisvestingslasten	2.511	8.000	2.550
	<u>2.115.243</u>	<u>2.002.000</u>	<u>2.216.870</u>

Onder de huisvestingslasten is in 2023 een vrijval opgenomen van de teveel gereserveerde servicekosten Willemskade (€ 129.571) en Metaalhof (€ 20.804). Dit is de resultante van de in het verleden gereserveerde bijdrage en de afrekening over de jaren 2017-2022. Daarnaast is een schatting opgenomen voor de afrekening van servicekosten over 2023 (totaal € 63.000).

In boekjaar 2022 was een afrekening van de servicekosten voor de Willemskade over 2018-2021 opgenomen waardoor er € 32.188 meer kosten zijn verantwoord.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Algemene lasten			
Telecommunicatie	21.220	20.000	20.098
Porti	343	2.000	1.661
Drukwerk en fotokopieën	11.953	24.000	12.683
Representatie	5.609	8.000	4.486
Automatisering	183.961	115.000	93.763
Inhuur P&O/FA	4.800	5.000	3.900
Arbodienst	4.154	3.000	3.703
Accountantskosten	21.000	23.000	21.000
Kantoorbehoeften	5.794	5.000	2.563
Bank- en incassokosten	6.603	5.000	5.992
Externe adviseurs en uitbesteed werk	-	10.000	538
Pers en publiciteit	11.495	15.000	757
Abonnementen en lidmaatschappen	14.351	17.000	11.891
Overige baten en lasten	-	-	-2.468
	<u>291.283</u>	<u>252.000</u>	<u>180.567</u>
42. Financiële baten en lasten			
Rentebaten en soortgelijke baten	-	-	585
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.231	-	-
Rentelasten en soortgelijke lasten	-	-	-5.768
	<u>20.231</u>	<u>-</u>	<u>-5.183</u>
Rentebaten en soortgelijke baten			
Rente rekening-courant Wereldbusiness B.V.	-	-	585
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>585</u>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Bankrente en -kosten	20.231	-	-
	<u>20.231</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Rentelasten en soortgelijke lasten			
Bankrente en -kosten	-	-	-5.768
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-5.768</u>
43. Resultaat deelnemingen			
Aandeel resultaat Wereldbusiness B.V.	246.871	25.000	76.869
	<u>246.871</u>	<u>25.000</u>	<u>76.869</u>

Dit is inclusief de doorbelaste huur vanuit de stichting aan Wereldbusiness B.V. van € 296.400 (2022: € 268.800). Voor een verdere specificatie van de opbouw van dit resultaat wordt verwezen naar bijlage 1.

De geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening is aldus opgemaakt door het bestuur.

Rotterdam, 25 maart 2024

M.J. van Bommel
Algemeen Directeur

W.A.H. Modest
Inhoudelijk Directeur

OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

Cijferhuis Audit B.V.
Deventerweg 10
2994 LD Barendrecht
T 010 404 95 68
info@cijferhuis.nl
www.cijferhuis.nl

KVK 64492095
BTW NL855689080B01

1 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht en directie van
Stichting Wereldmuseum Rotterdam, statutair gevestigd te Rotterdam

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Wereldmuseum Rotterdam te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Wereldmuseum Rotterdam per 31 december 2023 en van het saldo van baten en lasten over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023;
3. het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2023;
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering Topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Wereldmuseum Rotterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'continuïteit' in de toelichting op pagina 25 van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de stichting niet kan voortbestaan zonder jaarlijkse subsidie. De Gemeente Rotterdam heeft ultimo 2023 een verleningsbeschikking voor 2024 afgegeven. Voor de jaren 2025 - 2028 is de toekenning van de subsidie door de gemeente afhankelijk van de beslissing die de gemeente zal nemen in het kader van het Cultuurplan 2025-2028. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de stichting. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag van de directie;
- het verslag van de Raad van Toezicht;
- de opgave inzake de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en
- alle informatie bevat die op grond van RJ 640 "organisaties zonder winststreven" en de "Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector" (WNT) vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag en de opgave inzake de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het verslag van de Raad van Toezicht. Deze dienen allen in overeenstemming te zijn met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening**

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directie en Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barendrecht, 25 maart 2024

Was getekend

Cijferhuis Audit B.V.
J.W. Voorberg MSc RA

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 - RESULTAAT ANALYSE WERELDBUSINESS B.V.

Hierna wordt de bijdrage van Wereldbusiness B.V. aan het geconsolideerde resultaat van de Stichting Wereldmuseum Rotterdam toegelicht. Deze bijdrage is inclusief het negatieve resultaat van het museumcafé.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Baten	2.091.000	1.689.000	460.000	302.000	1.132.000	506.000
Lasten	1.844.000	1.612.000	670.000	574.000	1.140.000	779.000
Resultaat	247.000	77.000	-/- 210.000	-/- 272.000	-/- 8.000	-/- 273.000
Doorbelasting huur	296.400	268.800	134.000	134.000	111.000	77.000
Totale bijdrage	543.400	345.800	-/- 76.000	-/- 138.000	103.000	-/-196.000

In het boekjaar 2023 is er een zelfstandig positief resultaat gerealiseerd vanuit de activiteiten van Wereldbusiness B.V. Dit is inclusief het negatieve resultaat van € 61.500 (inclusief doorberekende huur) vanuit het museumcafé. Het jaar 2023 is ook het eerste volledig boekjaar zonder verbouwingen en beperkingen in capaciteit. Hiermee is de totale bijdrage aan de stichting toegenomen van € 345.800 naar € 543.400.

De directie verwacht dat Wereldbusiness B.V. ook de komende jaren een constante positieve bijdrage zal leveren aan het geconsolideerde resultaat van de Stichting Wereldmuseum Rotterdam.